

Το σωματείο αυτό θάναλαβη την πραγματοποίηση του έργου. Θα ιδρύση ένα φύλλο μεγάλο με 10-12 σελίδες συνειδημένης εφημερίδας. Μην τρομάζετε. Δεν είναι πολλές. Θα σας πω την ύλη που θα έχη. Κατόπιν θα σας πω και πώς θα πουλιέται στην Ελλάδα. Έκ τέτοιο φύλλο.

Τα πρώτα καθήκοντα θάναλ : να μην βρίζουν πρόσωπα, είτε έχουν πολιτικό αξίωμα, είτε όχι. Να μη παραδέχονται ποτέ διαιτριές εναντίον ατόμων. Όταν θέλουν να ελέγχουν εκείνους που έσφαξαν, να τὸ κάνουν όχι με βρισιές, αλλά με αποδείξεις και επιχειρήματα και μετριοπάθεια. Να μην ἀνακατώνονται στην έθνωφελή δράση τῶν άλλων εφημερίδων. Να μην ἀνακατώνονται στην κομματική φουσκοθαλασσιά. Κι' άλλα πολλά να μην κάνουν, τὰ ὅποια θὰ ἀναφέρω παρακάτω. Είναι βέβαια όλα αὐτὰ θυσία, ἀλλὰ πῶς θέλετε να διαφέρη ἀπ' τὸ σάπιο εκείνο κυρμὶ τῆς δημοσιογραφίας μας, ἀν' δὲν πάρη δυναμωτικά;

Τὸ ζήτημα τῆς ὕλης είναι σπουδαίο. Ἐκείνοι που θὰ τὴν γράφουν πρέπει να μοιρασθῶν τὸ πρᾶμα. Ὁ καθέως πρέπει ἐξάπαντος να είναι εἰδικὸς στὸ μέρος του, ἀλλοίως δὲν γίνεταί. Ἄν οἱ δῶδεκα σελίδες είναι πολλές ἄς δοκιμάσουμε με ὀχτὼ στην ἀρχή. Λοιπόν.

Σελίδ. 1. Πολιτική τῆς Ἑλλάδας. Ἐδῶ ὁ ἀρθρογράφος θὰ σχολιάζη τὴν κατάσταση τῆς ἡμέρας και θὰ σημειώνη τὰ ὀρθὰ και τὰ στραβά. Θα ἐνθουμίζη πάντοτε τὰ ἀποτελέσματα ὅσα μπορούν να συμβῶν ἀπ' τις ἴδιες αἰτίες. Ἐννοεῖται ἐτι αὐτὸς πρέπει νάναί βεβαίως τῶν πραγμάτων γνώστης.

Σελίδ. 2. Θα μεταφράζονται τὰ κυριώτερα ἀρθρα τῶν μεγαλύτερων εφημερίδων τῆς Ἑυρώπης, ὄχι ξερὴ μεταφράση ἀλλὰ με ἀλληλουχία κρίσεων περὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, και προπάντων ὅταν αὐτὴ ἔχει σχέσεις με τὰ Βαλκανικὰ κράτη. Ἐπίσης θὰ γράφονται οἱ κρίσεις τοῦ Ἑυρωπαϊκοῦ τύπου για τὴν Ἑλλάδα ἢ τους γειτονικοὺς λαούς, ὄχι ὅμως οἱ κολακευτικὲς για μᾶς, γιατί τότε θὰ τὸ πέρνουμε ἐπάνου μας, ἀντὶ να μᾶς ἐξάπτη και να μᾶς ἐρεθίζη ἢ ἀπὸ παντοῦ προσβαλομένη φιλοτιμία μας.

Σελίδ. 3. Κρίσεις και μελέτες δοκιμασμένων ἀξιωματικῶν για τὸν στρατὸ και τὸ ναυτικὸ, ὅπου θὰ λέγονται τὰ χάλια μας και θὰ προτείνονται μέσα διορθώσεως λογικᾶ, στηριζόμενα πάντα σὲ ἀριθμητικὸς ὑπολογισμούς. Αὐτὸ θὰ είναι ἓνα ἀπ' τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς μας προαγωγῆς και πρέπει να ἐνθαρρύνονται πολὺ και να προτρέπονται οἱ στρατιωτικοὶ μας σὲ τέτοιου εἶδους μελέτες, οἱ ὅποιες θὰ ξυπνήσουν και κείνους, που δὲν ἐννοίωσαν ἀκόμη τὸν καθυτὸ προορισμὸ τους.

Σελίδ. 4. Μελέτες οικονομολογικῆς τοῦ κράτους για τὸ ἐμπόριο, τὴν βιομηχανία, τὴν ἐμπορικὴν ναυτικὴν. Στατιστικὲς διαφορῆς τοῦ ἐμπορίου μας και προπάντων τῆς ναυτικῆς μας κινήσεως. Κι αὐτὸ τὸ μέρος δὲν είναι ὀλιγώτερον ἀπ' τὰλλα σπουδαῖο και δὲν πρέπει να τὸ θεωρήσουμε εὐκολο. Θελεῖ ἀκρίβεια και γνώση τῶν πραγμάτων.

Σελίδ. 5-6. Λίγη φιλολογία. Δηλαδή ἠθικὰ διηγήματα, σύντομα, νόστιμα, τερπνά, ἄς είναι και μεταφράσεις. Μυθιστορήματα ποτέ. Ἐπειτα διδάγματα θρησκευτικὰ, ἠθικὰ, ἀποφθέγματα. Κάτι περιέργα τῆς φύσεως. Χρονογραφῆματα ὄχι.

Σελίδ. 7. Ἐπειδὴ δὲν ξέρουμε τὴν ἱστορία μας, γι' αὐτὸ σ' αὐτὴν τὴν σελίδη ὀλόκληρη θὰ δημοσιεύεται κατὰ συνέχεια εἴτε ἀπ' τὸ ἀθάνατο τοῦ Παπαρηγοπούλου ἔργο εἴτε ἀπὸ ἄλλο κανένα—ἀν είναι δυνατὸ να ὑπάρχη ὅταν αὐτὸ—ἢ ἱστορία του ἔθνους μας. Είναι ἀνάγκη μεγάλη τοῦτο.

Σελίδ. 8. Τηλεγραφικὴ ἐπικοινωνία ὄλων τῶν

ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους, για να ἐκλείψη ἐκείνη ἡ ἀποκλειστικότης που μᾶς τρώγει ἀκόμη καὸ να ριζώσουμε στὰ στήθια τοῦ λαοῦ πὸ βλαβερά ἀκόμη τὴν ἀδελφικὴ ἐνότητα. Καὶ τηλεγραφῆματα τῆς Ἑυρώπης.

Βλέπετε οἱ ὄχτὼ σελίδες πόσην ὕλην παίρνουν. Ἄλλ' ἀν χρειασθῶν ἓνα-δύο ἀκόμη στὸ τέλος για ρεκλάμες, πούναί ἀπαραίτητες στὸ ἐμπόριο, γίνονται δέκα. Ἄλλὰ λείπουν ἀκόμη οἱ μελέτες τῆς Γεωργίας, τῆς Κτηνοτροφίας, πούναί κι αὐτὲς πολὺτιμες. Λείπουν οἱ μελέτες για τὴν ἐθνικὴ μας ἐκπαίδευση, οἱ μελέτες για τὴν πολιτικὴ μας ἀνατροφή. Λείπουν οἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς (ὅταν ὑπάρχη) ἀπάνω στις ὁποῖες ὁ ἀρθρογράφος ἴσα ἴσα θὰ έχη πολλὰ να λέη, και να ζωγραφίζη στὸ λαὸ τὰ χάλια τῶν ἀντιπροσώπων, που στέλνει να ὑπερασπίση τὰ συμφέροντά του. Καὶ πολλὰ ἀκόμη λείπουν ἀλλὰ για να μην τὰ λέγω ὅλα, αὐτὴ ἡ εφημερίδα πρέπει νάχη για ὕλη ὅ,τι δῆποτε σχετιζέται, χωρὶς κκμμμὶ ἐξαιρέση ἀπολύτως, με τὸν ἐθνικὸ, τὸν πολιτικὸ, τὸν κοινωνικὸ, τὸν φιλολογικὸ, τὸν θρησκευτικὸ τοῦ λαοῦ βίον. Πρέπει να είναι κκζὶ και πολιτικὴ εφημερίδα, και περιοδικὸ, και φύλλο στατιστικὸ. Τὸ ἔργο βέβαια είναι μεγάλο και ἀνώτερο ἴσως τῆς ἱκανότητος ἐκείνων, που προτείνω να τὸ ἀναλάβουν. Μὰ ἄς κτεθῶν στὸν ἀγῶνα ὄχι μόνο οἱ ἐξ ἐπαγγελματος δημοσιογράφοι, ἀλλὰ και ἄλλα τῆς πέννας και τοῦ πνεύματος καλλιηκέρια. Καὶ δὲν πρέπει να ἐργάζονται δωρεάν. Να πληρώνονται, και γιερὰ κκζὶ-στα.

Νάναί πολλοὶ και να γράφουν λίγο για να μην είναι τὰ προτῖντα τους, προτῖντα χασμουρημάτων και ἀνάγκης. Να μην λένε : «χρειάζονται δύο κατεβατὰ να γεμισῶν, ἄς τὰ γεμισουμε λοιπόν. Ὅ,τι βρέξει ἄς κατεβᾶρη.» Ἐκείνα πάλιν που θὰ γράφονται δὲν θὰ μπαίνουν ἀκρίτως στὰ πιεστήρια. Θα ἐξετάζονται λεπτομερῶς ἀπὸ γιερούς κριτὰς και ἄν δὲν είναι ἄξια δημοσιεύσεως θὰ ἀπορρίπτονται, χωρὶς να ἀποβλέπουν στις προσωπικὲς ὑποχρεώσεις. Ὅποιοςδῆποτε θάχη τὸ δικαίωμα να στέλη ἀρθρα για να ἐρεθισθῇ τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον κκτ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ἄς ὑποθέσουμε και πάλιν—καθὼς συμφωνήσαμε— ὅτι ὡς ἐδῶ λύθηκε τὸ ζήτημα τοῦ χρήματος, τὸ ζήτημα τοῦ προσωπικοῦ και τῆς ἐκτυπώσεως. Ὅτι δηλ. τὸ φύλλο βγήκε στὸ φῶς εἴτε ὄχτασέλιδο εἴτε δωδεκάσέλιδο εἴτε και μεγαλύτερο. Μένουν ὅμως ἀκόμη τρία μεγάλα μεγάλα ζητήματα. Κάθε πόσο θὰ βγαίνει, πῶς θὰ διαδοθῇ παντοῦ στην Ἑλλάδα, και τελευταῖο σὲ πια γλώσσα πρέπει να δημοσιεύεται. Αὐτὰ θὰ τὰ ἐξετάσω στὰ ἐπόμενα γράμματα.

Πρὶν ὅμως τελειώσω είναι ἀνάγκη να προσθέσω μερικὰ ἀκόμη. Τὸ νέον φύλλον πρέπει κατὰ δυστυχίαν να στερηθῆται ἀπ' ὅλα ἐκείνα τὰ χαρακτηριστικὰ που ἔδωκα ὡς γνώρισμα ἀλάνθαστο τῆς σημερινῆς μας δημοσιογραφίας. Αὐτὸς θὰ είναι φυσικὸ ὁ σκοπὸς του. Ὅ,τι ἔχνος δὲν πρέπει να κρατήση ἀπ' τὰ συνειδημένα. Οἱ τίτλοι του νάναί με μικρὰ γράμματα, ὅσο ἀρκοῦν να ξεχωρίζουν ἀπ' τὰ ἄλλα. Ὅλα ἐν γένει που μᾶς κάνουν γελοίους θὰ λείψουν για πάντα. Θα ἀποδείξη ὅτι τὸ φύλλο τοῦτο δὲν βγήκε οὔτε πόση κυκλοφορία ἔχει να δείξη, οὔτε πόσα τερατοργήματα ψεύτικα περισσότερα ἀπ' τοὺς ἄλλους μπαρεῖνὰ πῆ, οὔτε πόσα λάθη κάνουν οἱ ἄλλοι. Οὔτε πῶς μπορεί να ἐκδικήση τὴν τιμὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅπως στὸ 97 και τώρα προχθὲς στὸ ἐπεισόδιο τῆς Σμύρνης. Αὐτὴν τὴν ἱκανότητα δὲν θὰ τὴν έχη και οὔτε να τὴν εὔχεται. Αὐτὰ είναι προνόμια ἀποκλειστικὰ τῶν ἀθηναϊκῶν εφημερίδων, είναι ὁ προορισμὸς τους, είναι τὸ στοιχεῖο τους, είναι τὸ φόντο τους, είναι ἡ τύφλα τους. Μην γυρεύετε ἄλλα πρᾶ-

ματα. Τόσο μπορούν, τόσο κάνουν. Τί φταίνει, ὅαν πουλοῦν δέκα και ἑκοσὶ χιλιάδες φύλλα τὴν ἡμέρα; Ἐκείνοι που φταίνει δὲν γυυτήκανε ἀκόμη ἀληθινῆς δημοσιογραφίας, και ὅταν βγῆ τὸ φύλλο που προτείνω δὲν θὰ φταίνει πια, θὰ διοῦν τὸ φῶς. Καὶ τότε θὰ φρίζουν για τὸ προτεινὸ σκοτάδι.

—Μὰ τί θὰ γίνουν τότε οἱ ἄλλοι; μπορεί ὁ καθέως να με ρωτήση. Οἱ ἄλλοι ἢ θὰ φιλοτιμηθῶν να συμμορφωθῶν με τὸ καινούργιο φύλλο και να κάμουν ὅαν να ποῦμε ἓναν ἀνταγωνισμό, τὸ ὅποιο θὰ είναι τὸ ὄραιότερο ἀποτέλεσμα, ἢ ὅσοι δὲν θάχουν γιερὰ κκκκα θὰ λείψουν γρηγόρα ἀπ' τὴ μέση, ὅαν τις νυχτερίδες ἄμα ἀνατελῆ ὁ ἥλιος. Ὅ,στε τὸ νέον ὄργανο και θὰ παστρέψη τὰ ζιζάνια και θὰ δυναμώση ὅσα ἔχουν μέση τους λίγη ζωὴ ἀκόμη. Τὰ ἄλλα εὐεργετήματα, που θὰ μορφώση τὸ λαὸ και θὰ τὸν φέρη στὴ συνείσθησή του, ἐκείνα δὲν τὰ λογαριάζω γιατί είναι μετὴν ἀλήθεια, ἀλογάριαστα.

Δὲν είναι ἐπίσης ἀνάγκη να προσθέσω ὅτι ὅλα ὅσα εἶπα δὲν είναι ἐπιδεικτικὰ τροπαολογιῶν. Πολλὰ σχέδια μπορεί να ἐφαρμοσθῶν. Τὸ σπουδαῖο ὅμως τὸ ὅποιο πρέπει να μείνη ὡς βᾶση είναι ἡ ὕλη και τὸ εἶδος τῆς ποικιλίας τῆς ὕλης. Είναι τὸ περιεχόμενο, τὸ ὅποιο θὰ ὀδηγήση τὸ λαὸ μας στὸν ἴσιο δρόμο ἐθνικῆς προκοπῆς. —Αὐτὰ ἄς ἔχουν ὑπ' ὄψη ἐκείνοι, που θὰ δῶκουν προσοχή στὰ γραφόμενά μου.

Ἄς ἐξετάσουν τὸ πρᾶμα ἀπ' ὅλες τις πρακτικὲς μεριές του πρὶν τὸ καταδικάσουν ὀλοτέλα. Εἶμαι μάλιστα πρόθυμος να δῶσω και ἄλλες ὀδηγίες, να λύσω τις ἀπορίες ἐκείνων, πους δυσκολεύονται να πιστέψουν στην ἐπιτυχία ἐνός τέτοιου ἔργου. Ἄγκαλὰ ὅμως κι ἔχω να πῶ κι ἄλλα ἀκόμα στὰ προσοχή γράμματα.

ΔΑΜΩΝΑΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

Ἦ! Γιαννοῦλα με τσεμπέρι,
με τσεμπέρι κατηφέ,
στα με χρυσὸ σου χέρι
μου προσφέρεις τὸν καφέ,

τὸν καφέ σου να τραβήξω
δὲ με μέλει και πολὺ,
παρὰ πῶς να σοῦ ρουφήξω
στόμα στόμα ἓνα φιλί.

ΑΛΞ. ΠΑΛΛΗΣ

Ἄμπελᾶς. Γιατρε, ἡ γυναίκα μου δὲν είναι καλὰ, δὲν κοιμάται τὴ νύχτα...

Γιατρός. Να σοῦ δῶσω ἓνα γιατρικὸ... Μὰ στάσου, ἐσὺ νομίζω γράφεις κωμωδίες.

Ἄμπελᾶς. (καμαρωμένος). Μάλιστα, κωμωδίες, ἱστορίες... (και μάλιστα φλυαρίες)...

Γιατρός. Ἐ λοιπόν, διάβασέ τῆς ὅ,τι κι' ἄν είναι, φταίνει να είναι δικὸ σου... θὰ κοιμηθῆι ἀμέσως.

Κ. Τεφερίκης

Ἀθέκαλος. Τοῦ κάκου ξοδιάζεστε, κυρία. Τὸ παιδί σας δὲ θὰ μάθει ποτέ του πιάνο. Τὸ πιάνο θέλει κόπο, θέλει γύμνασμα, και τὸ παιδί σας δὲ γυμνάζεται...

Μπτερά. Ἄ Γιάνκο μου, τί κρίμας! Γιατί, παιδί μου, δὲ γυμνάζεσαι;

Γιάνκος (ξεροκαταπίνοντας). Γιατί, γιατί ὁ πατέρας κρυφὰ μου δίνει κάθε μέρα μισὸ δεκάρα για να μὴ γυμνάζομαι.